

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Priştine, 22 Aralık 2010
Nr. Ref.: RK 77/10

KARAR

Dava no: KO 97/10

Cumhurbaşkanı Vekili Dr. Jakup Krasniqi'nin kendisi tarafından Vekâleten Cumhurbaşkanlığı ve Kosova Demokratik Partisi Genel Sekreterliği aynı anda yürütmesiyle ilgili açıklama istemi

KOSOVA CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

Aşağıdaki yapıdadır:

Enver Hasani, Başkan
Kadri Kryeziu, Başkan Vekili
Robert Carolan, Yargıç
Altay Suroy, Yargıç
Almiro Rodrigues, Yargıç
Snezhana Botusharova, Yargıç
Ivan Čukalović, Yargıç
Gjyljeta Mushkolaj, Yargıç
Iliriana Islami, Yargıç

Başvurucu

1. Kosova Meclisi Başkanı ve aynı zamanda Kosova Cumhurbaşkanlığını vekâleten yürüten Dr. Jakup Krasniqi'dir.

Dava Konusu

2. Cumhurbaşkanı Vekili sıfatıyla Dr. Jakup Krasniqi'nin Kosova Demokratik Partisi (PDK) Genel Sekreterliğinin kısıtlanıp kısıtlanmayacağıdır.

Yasal Dayanak

3. Kosova Anayasasının (bundan sonra “Anayasa” şeklinde anılacaktır) 84 (9) Maddesi, Anayasa Mahkemesi Hakkında Yasasının (bundan sonra “Yasa” şeklinde anılacaktır) 29. Maddesi ve Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü’nün (bundan sonra “İçtüzük” şeklinde anılacaktır) 55. Maddesi.

Davanın Mahkemeye Geliş Biçimi

4. Anayasa Mahkemesinin 28 Eylül 2010 tarihli “Naim Rrustemi ve Kosova Meclisinin 31 diğer milletvekili ile Prof. Dr. Fatmir Sejdiu Ekselansları” kararını dikkate alarak Kosova Cumhurbaşkanı Vekili tarafından aşağıdaki konularda açıklama isteyen 14 Ekim 2010 tarihli bir yazı Mahkemeye ulaşmıştır:
 - i. Anayasanın 88.2 Maddesinde “Seçiminden sonra Cumhurbaşkanı, siyasi parti içerisinde herhangi bir görev yürütemez” sınırlamasının Cumhurbaşkanı Vekili için geçerli olup olmadığı;
 - ii. Dahası, “Kosova Cumhurbaşkanlığı görevi ile PDK Genel Sekreterliği görevlerinin yürütülmesinin Anayasaya uygunluğunun” değerlendirmesinin yapılmasını talep etmektedir.
5. Mahkeme Başkanı İçtüzüğe dayanarak raportör yargıç olarak Iliriana Islami’yi, ön inceleme heyetine de Ivan Çukalović başkanlığında Enver Hasani ve Kadri Kryeziu’yu görevlendirdi.

Başvurucu Tarafından Sunulan Olgular

6. Kosova Cumhurbaşkanı Prof. Dr. Fatmir Sejdiu Ekselansları, Naim Rrustemi ve Kosova Meclisinin diğer 31 milletvekilinin onun hakkında açtıkları dava sonucunda Anayasa Mahkemesi yargıçlarının oyçokluğuyla karar ilan edildikten sonra, 27 Eylül 2010 tarihinde Kosova Cumhurbaşkanlığı görevinden istifa ettiğini kamuoyuna ilan etti.
7. Bu davada Mahkeme üyelerimizin oyçokluğuyla Prof. Dr. Fatmir Sejdiu Ekselanslarının, Cumhurbaşkanlığı ve Kosova Demokratik Birliği Başkanlığını aynı anda yürüterek Kosova Anayasasının 88.2 Maddesine göre ağır ihlal işlediği tespitinde bulunmuştu.
8. Anayasanın 90. Maddesine göre Meclis Başkanlığını yürütmekte olan Dr. Jakup Krasniqi, PDK Parti Genel Sekreterliğini yürütüyor olmasına rağmen Kosova Cumhurbaşkanlığı görevini yerine getirmekle görevlendirildi.
9. O, yukarıdaki sınırlamanın Kosova Cumhurbaşkanlığı Vekâletine görevlendirildikten sonra kendisi için de geçerli olup olmadığının açıklanmasını talep etmektedir.

Kabul Edilirlik

10. Eski Cumhurbaşkanı Fatmir Sejdiu, yukarıda 6. Maddede açıklandığı üzere Anayasa Mahkemesinin söz konusu davayla ilgili kararından sonra, 27 Eylül 2010 tarihinde görevinden istifa etmiştir. Başvurucu olan Kosova Meclisi Başkanı, bundan sonra vekaleten Kosova Cumhurbaşkanlığı görevini yürütmeye başladı.
11. Anayasanın 84 (9) Maddesine Cumhurbaşkanı, “Anayasal konuları Anayasa Mahkemesine taşıyabilir”.
12. Başvurucu tarafından yapılan başvuru Anayasanın 84 (9) maddesinde öngörülen “anayasal meseledir”. Burada açıklanması talep edilen anayasal mesele

Cumhurbaşkanı Vekilinin bu görevi esnasında PDK Parti Genel Sekreterliğini yürütmesinin kendisinden atılması beklene veya gerekli olan adımların ciddi Anayasa ihlali teşkil edip etmediğidir.

13. Neyin Anayasa ihlali teşkil ettiğini KO 80/10 sayılı “Rahofça Belediye Başkanının yetkilerinin açıklanmasına yönelik Cumhurbaşkanının talebi” davasında bu Mahkeme tarafından açıklanmıştır. Mahkeme, Belediye Başkanının istifasından sonra onun statüsüyle ilgili kararını 7 Ekim 2010 tarihinde açıklamıştır. O davada zikredilen unsurların davanın kabul edilebilir ilan edilmesi için yeterli öneme sahip oldukları konusunda Mahkemeyi temin etti. Kosova Cumhurbaşkanı veya Cumhurbaşkanı Vekili tarafında belli zamanlarda yapılacak diğer başvurular da olacaktır kuşkusuz.
14. Cumhurbaşkanı Vekilinin yetkileriyle ilgili bir güvencenin olması gerektiği doğrudur. Bu, Mahkemeye yöneltilecek kolay soru değildir. Bu tür sorulara cevap vermek Anayasa Mahkemesinin görevidir. Anayasanın 112.1 Maddesine göre “*Anayasa Mahkemesi, Anayasanın yorumlanmasında nihai mercidir.*” ve bundan dolayı Anayasa ile ilgili meselelerin çözümünde başvuru için yönelebileceği başka bir merci yoktur. Mahkeme, başvuru tarafından başlatılan meselenin Anayasanın 84 (9) Maddesiyle öngörülen “Anayasal mesele” olduğu görüşünde olup bunun gibi meselelerin bu Mahkeme tarafından görüşülmesi uygundur.
15. Cumhurbaşkanı Vekilinin, Anayasal meseleleri değerlendirmeye yetkin tek merci olan Anayasa Mahkemesiyle danışmaya yönlendirilmelidir. Bu sebeplerden dolayı Anayasa Mahkemesi, başvuru için meseleleri taşımaya yetkili olduğunu tespit etmiştir.
16. Anayasanın 48 (9) Maddesi, bu meselelerin hangi süre içerisinde Mahkemeye taşınması gerektiğini öngörmemektedir. O halde kabul edilebilirlik kriterlerinin yerine getirildiği sonucu çıkmaktadır.

Davanın Esası

17. Kosova Cumhurbaşkanlığı 03/L-094 sayılı yasası 19 Aralık 2008’de onaylanarak 25 Ocak 2009’a Resmi Gazetede yayımlandı. Bu yasada Cumhurbaşkanı Vekilinin görevini herhangi bir şekilde dile getirmeye bununla ilgili yapılan başvurularla ilgili meselelerde yardımcı olamamaktadır.
18. Mahkeme, Kosova Cumhurbaşkanının görevini inceleyerek o görevin dondurulmuş LDK parti başkanlığıyla beraber bu görevin uygunluğunu Cumhurbaşkanı Fatmir Sejdiu davası kararında değerlendirdi. Anayasada Cumhurbaşkanının öngörülen görevleri bu kararda dikkatlice tahlil edilmişti. Bunarlı yeniden vurgulanmasına gerek yoktur. Mahkeme, Cumhurbaşkanı Sejdiu, iki görevi aynı anda işgal ederek Anayasanın 88.2 Maddesine göre ağır ihlal işlediğine oyçokluğuyla karar vermişti.
19. Kosova Meclisi milletvekilleri Kosova Cumhurbaşkanını gizli oylamayla seçerler. 86. Madde “*Kosova Cumhurbaşkanı gizli oylama ile Meclis tarafından seçilir*” belirlemiştir. Cumhurbaşkanı devletin başı olarak görev yapar ve Kosova Cumhuriyeti halkını birliğini temsil eder. Kosova Cumhuriyetinde kurumları ve karar mekanizmalarını temsil eden temsilci demokrasi ilkesi vatandaşları temsil emek üzere seçilenlere cumhurbaşkanını seçme hakkı tanımaktadır. Anayasanın 90. Maddesinde belirtilen 6 aylık süre, Cumhurbaşkanı Vekilinin bundan daha uzun süre görev yapamayp bu süre içerisinde Kosova halkı adına bu önemli göreve Kosova Meclisi tarafından kimin seçileceğine karar vermesini sağlamak için konulmuştur.

20. Anayasanın 90. Maddesi Kosova Meclis Başkanının Cumhurbaşkanı Vekili olacağını öngörmüştür. Meclis Başkanı Meclis içinden milletvekilleri tarafından seçilir. 67. Madde Meclis Başkanının seçim ve görevlerini şu şekilde belirlemektedir:

Madde 67 [Başkan ve Başkan Yardımcılarının Seçimi]

1. Kosova Meclisi, kendi üyelerinden Başkanı ve beş (5) başkan yardımcısını seçer.

2. Meclis Başkan, en büyük parlamento grubundan önerilir ve üye tam sayısının oyçokluğuyla seçilir.

3. Üç en büyük parlamento gurubu tarafından önerilen üç (3) başkan yardımcısı, Meclis üye tam sayısının oyçokluğuyla seçilir.

4. İki (2) başkan yardımcısı, Mecliste çoğunluk olmayan toplulukları temsil eder ve üye tam sayısının oyçokluğuyla seçilir. Başkan yardımcılarında biri, güvenceye bağlı sandalyeye sahip Sırp topluluğundan, diğeri ise çoğunluk olmayan diğere topluluklara ait güvenceye bağlı sandalyeye sahip üyelerden olmalıdır.

5. Meclis başkanı ve başkan yardımcıları, üye tam sayısının üçte ikilik (2/3) oyçokluğu ile görevinde alınır.

6. Başkan ve başkan yardımcıları, Meclis Başkanlığını oluştururlar. Başkanlık, Meclis Tüzüğünde belirtildiği şekilde Meclisin idari işleyişinden sorumludur.

7. Meclis Başkanı:

(1) Meclisi temsi eder;

(2) Gündemi belirler, meclisi çağırır ve oturumlara başkanlık eder;

(3) Meclis tarafından onaylanan kararları imzalar;

(4) Bu Anayasa ve Meclis Çalışma Tüzüğüne uygun diğere işleri yürütür.

8. Meclis Başkanının oturuma katılmaması veya görevini yerine getirememesi durumunda, başkan yardımcılarında biri tarafından vekâlet edilir.

21. Yukarıdaki maddede öngörüldüğü üzere Meclis Başkanının görevleri genelde Meclisin iç işleyişiyle ilgili olup Cumhurbaşkanının olduğu kadar önemli görev ve yetkileri yoktur.

22. Milletvekilleri Meclis Başkanını, Cumhurbaşkanlığı seçiminden tamamen ayrı olan bir seçimle seçerler. Anayasanın 88. Maddesi bütünlüğünde şunları temin eder:

Madde 88 [Bağdaşmazlık]

1. Cumhurbaşkanı, başka bir kamu görevinde bulunamaz.

2. Seçildikten sonra Cumhurbaşkanı, siyasi partilerde hiçbir görev yürütemez.

23. Siyasi parti görevlerini yürütmeyi yasaklayan 88.2 Maddedeki “Seçildikten sonra...” kısmına özel önem atfedilmektedir. Bu ifade, olağan anlamıyla Kosova Meclisi tarafından Cumhurbaşkanı'nın seçildikten sonra bir siyasi parti görevinin yürütülemeyeceği anlamını çağrıştırmaktadır. Oysa o Kosova Meclisinin Başkanı olarak seçilmiştir. Meclis Başkanı'nın herhangi bir siyasi parti görevini kısıtlayan herhangi bir yasak bulunmamaktadır.
24. Meclis Başkanı'nın Anayasa hükümlerine göre Cumhurbaşkanı Vekilliği yapmaya başladıktan sonra siyasi parti içerisindeki görevlerini yürütmeyi durdurmasını talep etmek yasak kavramının anlam genişlemesine neden olacaktı. O halde Mahkeme, Cumhurbaşkanlığı'nın şu halde Dr. Jakup Krasniqi tarafından “vekâleten” yürütülmesi PDK içerisinde herhangi bir görev yürütmesini engellemez. O, Cumhurbaşkanı Vekili görevini yürütmektedir. Bu görevin sorumlulukları Anayasa uygundur ve Anayasadan kaynaklanmaktadır.
25. Cumhurbaşkanı Vekili seçilmiş Cumhurbaşkanı olmayıp belli aralıklarla Cumhurbaşkanı Vekilinin yetkileriyle ilgili sorular sorulabilir. Bu istemde böyle bir mesele ortaya konmamıştır. Bu tür meseleler anayasal konular olup Anayasanın 4.1 Maddesinde yetkilerin paylaşımı ilkesini dikkate alıp yönetimin diğer alanlarına müdahale etmeme konusunda duyarlı davranarak Mahkeme, gerekli olan istemleri görüşecektir.

Bu sebeplerden dolayı Mahkeme aşağıdaki kararı almıştır:

- I. İstemin kabul edilebilirliğine;
- II. Anayasanın 88.2 Maddesinde belirtilen siyasi partideki görevlerin yürütülmesi yasağı Cumhurbaşkanı Vekili için uygulanmaz olduğuna;
- III. Kosova Cumhurbaşkanlığı geçici görevinin yanı sıra PDK Parti Genel Sekreterliği görevlerinin aynı anda işgal edilmesi Anayasa ile bağdaşmadığına;
- IV. Kararın, Yasanın 20(4) Maddesine uygun şekilde taraflara bildirilip Resmi Gazetede yayımlanmasına karar verilmiştir.
- V. Karar derhal yürürlüğe girer.

Raportör Yargıç

Anayasa Mahkemesi Başkanı

Dr. Iliriana Islami, imza

Prof. Dr. Enver Hasani, imza